

foreningen 2 foreldre

Deres ref
13/3541

Vår ref

Dato
22.11.13

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo
postmottak@bld.dep.no

Høringsuttalelse fra Foreningen 2 Foreldre til Endring - forskrift om samvær med tilsyn etter barneloven

Sammendrag

Foreningen 2 Foreldre mener at lovgivningen på familieområdet bør være normativ, grensesettende og tydelig. Den bør fremme likeverdig foreldreskap som norm.

Foreningen 2 Foreldres syn på " Endring - forskrift om samvær med tilsyn etter barneloven." kan sammenfattes på følgende måte:

- Barn har som utgangspunkt rett til et familieliv med begge sine foreldre og begge familiegrenener, uavhengig av foreldrenes samlivsstatus
- Normalt vil det være til barnets beste å ha best mulig samlet foreldrekontakt
- Ved avgjørelser om hva som er til barnets beste, må vurderingen gjøres ut fra hva som er best for barnet i et livslangt perspektiv.
- Helt unntaksvis kan det være riktig å skjerme barn fra en eller begge sine foreldre en periode dersom det er tilstrekkelig sannsynliggjort at forelder(e) er til skade for barna sine. Målsettingen bør da være å gjenoppbygge kontakten på sikt.
- Det må være sterke grunner for å nekte samvær med biologiske foreldre. Selv om ikke alle foreldre fungerer optimalt, så vil barnet alltid være opptatt av sin biologiske bakgrunn og slekt, som også danner utgangspunktet for barnets identitet. Det må derfor som hovedregel stimuleres til bedring av den kontakten, ikke motsatt.
- Om foreldrene ikke vurderes til å ha tilstrekkelig omsorgskapasitet, må samvær under tilsyn gjennomføres så ofte som mulig, om det ikke er kontraindisert.
- Ingen grunn til å sykeliggjøre foreldre som har konflikter etter samlivsbrudd - foreldre bør tilbys kursing og veiledning for å bedre foreldresamarbeidet.

foreningen 2 foreldre

Samværsretten trenger rettsbeskyttelse - ikke svekkelse

Det understrekes nok en gang fra departementet at en målsetting er å gjøre det enda lettere å nekte samvær.

F2F mener at barnets beste normalt vil bety best mulig samlet foreldrekontakt, også etter samlivsbrudd, og at barnet får beholde begge foreldre og begge familiegrener som ressurser uavhengig av foreldrenes samlivsstatus.

Å ytterligere senke terskelen for å nekte samvær, og senke beviskravene vil F2F på det sterkeste advare mot.

Erfaringen er at det er for lett for gjenstridige foreldre å la være å rette seg etter avsagte rettsavgjørelser om samvær. Blant annet er det ganske vanlig i barnesaker ("foreldretvister") at konflikt brukes som kampmiddel, en av foreldrene blokkerer samarbeid og bruke dårlig samarbeid som påskudd for at det ikke skal være samarbeid mellom to foreldre som har felles barna. Ofte er det den forelderen som er mest aggressiv og minst samarbeidsorientert som benytter seg av slike metoder, og som dessverre alt for ofte blir "belønnet" for det, på bekostning av sine egne barn.

Professor dr. psychol Frode Thuen påpeker i boken "Livet som deltidsforeldre" at det holder med en for å lage en konflikt, dersom vedkommende er urimelig nok. Grethe Nordhelle har omtalt dette både i sin bok om manipulasjon¹ og i sin artikkel om et kritisk blikk på de sakkyndige i barnefordelingssaker² i Tidsskriftet for Norsk Psykologforening.

Norge har også fått kritikk fra Commissoin on European Family Law for at det ikke finnes reelle sanksjoner ved samværs sabotasje, jfr. drøftingene av disse problemstillingene i NOU 2008:9. Å gjøre det lettere for krigerske foreldre å hindre barnets samvær med en av sine foreldre og dennes familiegren er derfor å begynne i feil ende.

Den vanligste måten norske barn "mister" en av sine foreldre på, er ikke ved død forvoldt av sykdom eller ulykke, men ved foreldrenes samlivsbrudd. Slik kan vi ikke fortsette å ha det.

---

¹ Grethe Nordhelle. "Manipulasjon - forståelse og håndtering", Gyldendal, 2009, ISBN 9788205390720.

² Psykolog og advokat Grethe Nordhelle; "Kritisk blikk på sakkyndigrollen i barnefordelingssaker", Tidsskrift for Norsk Psykologforening, 47-2010, sidene 744-747.

foreningen 2 foreldre

Rammene for samvær under tilsyn bør utvides

Samvær under tilsyn er en måte å holde samværet i gang på når en av partene prøver å stoppe samvær mellom barn og den andre forelderen. F2Fs kollektive erfaring er at når en ser at samvær under tilsyn fungerer godt en periode, åpner dette for mer omfattende samvær uten tilsyn, noe som normalt er til barnets beste.

F2F mener det er fornuftig å bruke støttet tilsyn i større grad for å forebygge foreldrekonflikter og øke foreldrenes omsorgskompetanse. Støttetiltak bør settes inn for å hjelpe familiene til å ivareta omsorgsoppgavene dersom den reorganiserte familien trenger slik hjelp.

Også i saker hvor det fremsettes påstander om uheldige eller straffbare handlinger vil samvær under tilsyn være et alternativ som er langt å foretrekke framfor å avskjære samvær, inntil riktigheten og eventuelle konsekvenser av de framsatte påstander er tilstrekkelig undersøkt.

Det vil være langt verre, fra barnas ståsted, på spinkelt eller feilaktig grunnlag å avskjære barnet fra en av foreldrene og dennes familiegren, i verste fall til evig tid. Slik urettmessig avskjæring av samvær vil være en krenkelse av barnets rett til å beholde sin identitet som barnet har fått fra begge foreldre, og det vil også vær en alvorlig krenkelse av barnets rett til et familieliv med begge foreldre.

F2F vil foreslå at rammene for samvær under tilsyn økes, med sikte på å støtte og hjelpe foreldre og barn som trenger slik hjelp til å få i gang regelmessig samvær der hvor dette er til barnets beste.

Den oppnevnte tilsynsperson bør også pålegges å rapportere om samvær under tilsyn som fungerer godt, ved å føye til i forskriften f. eks *"Dersom opplysninger i rapporten gir grunn til å tro at samværet fungerer godt, og at grunnlaget for å ha samvær med tilsyn ikke (lenger) er tilstede, har Bufetat plikt til å gi melding til .....slik at man tidligere kan komme over på normalt samvær"*

Dette og tilsvarende formuleringer bør inn i lov og forskrifter, slik at normen om likeverdig foreldreskap kommer godt frem.

Bostedsforelders eventuelle manglende omsorgsevne - det siste tabu?

Departementet drøfter i høringsnotatet tilfellet hvor det er samværsforelder som har problemer knyttet til rus, vold, psykiatri.

F2Fs høringsuttalelse til " Endring - forskrift om samvær med tilsyn etter barneloven."

foreningen 2 foreldre

I hele lovforslaget og i forskriften er det en voldsom asymmetri - det virker nesten å være et tabu at samværsforelder noen ganger har behov for å beskytte barnet mot bostedsforelder.

Det står i høringsnotatet at "bostedsforelder vil ha bedre grunnlag for å vurdere hva som er barnets beste og inngå en samværsavtale med den andre...." Skal dette tolkes som at departementet alltid anser bostedsforelder som beste omsorgsperson? Dette er en "enkel" vurdering i situasjoner hvor manglende omsorgsevne hos den ene av foreldrene, men hvordan stiller dette seg i situasjoner med påstander om incest, årsaker til kommunikasjonsproblemer og samarbeidsproblemer som er vanskelig å bevise? Det samme gjelder "støttet" tilsyn ved store samarbeidsproblemer - hva er det?

I slike "tvilssituasjoner" burde foreldrene få "oppfølging" med samtaler, både for å bearbeide sine egne følelser - frykt, savn, frustrasjon og sinne, og for å dempe konflikt, og avdekke uriktige påstander.

Der tilsynsspørsmålet dukker opp er det i de fleste tilfeller sammenfallende med at det er konflikt om barnets bosted og samvær. Det blir da feil å ha antakelsen om at bostedsforelder "alltid" er samværsforelder overlegen når det gjelder omsorgskompetanse.

Dette dokumenteres av den store andelen barn som når de blir større velger å flytte fra den som ble tildelt rollen som bostedsforelder til den andre av foreldrene. Dersom barnets bånd til samværsforelder uriktig hadde blitt "kuttet" ville disse barna vært fratatt sine muligheter til å forbedre egen livssituasjon ved å flytte til den forelder som barna har bedre "personkjemi" med når de blir så store at de får større innflytelse over eget liv.

F2F savner en fordomsfri drøfting av hvordan saken skal håndteres hvis det er bostedsforelder som har problematiske forhold knyttet til seg, mens samværsforelder har normal og tilstrekkelig omsorgskompetanse.

Begge foreldre har ansvar for at samvær gjennomføres

Det følger av barnelovens § 43 at "Foreldre har gjensidig ansvar for at samværsretten vert oppfylt".

Sett i lys av dette virker det pussig å foreslå at etter tilsynsperiodens utløp, må den forelder som ønsker samvær, gå til sak for å få mer. En mer proaktiv tilnærming burde være at tilsynsperioden skulle avsluttes med en evaluering med anbefaling om overgang til vanlig samvær, fortsatt tilsyn, eller opphør av samvær. Barnet som er i en situasjon som dette bør også følges opp hos helsesøster eller BUP.

Å lage regler som "tvinger" foreldrene til gjentatte rettstvister er konflikt drivende, og ikke til barnas beste, ut fra det er bra med godt foreldresamarbeid og samvær med begge foreldre.

F2Fs høringsuttalelse til " Endring - forskrift om samvær med tilsyn etter barneloven."

foreningen 2 foreldre

Sett i lys av begge foreldres ansvar for gjennomføring av barnets samvær med begge foreldre, er det også pussig når departementet foreslår at den av foreldrene som ønsker samvær må henvende seg til tilsynsmyndigheten for å få pålegget iverksatt. Siden det er retten som har gitt et pålegg om samvær under tilsyn bør også retten sende dette pålegget til tilsynsmyndigheten.

Det kan da ikke være meningen å legge ytterligere hindringer i veien for at et samvær under tilsyn skal gjennomføres?

Sluttkommentar

Foreningen 2 Foreldre er enige i at det er riktig og viktig å skjerme barn fra foreldre som er direkte skadelige for dem.

Samvær under tilsyn bør i større grad fremheves som et konstruktivt tiltak for å bedre foreldresamarbeidet om felles barn, og som et grunnlag for opptrapping til vanlig samvær hvor det er grunnlag for dette..

Barneloven som den fungerer i dag er for konfliktorientert og virker splittende mellom barn og foreldre. Barneloven gir et for stort spillerom for konfliktorienterte og manipulative foreldre, til skade for barna.

Det er viktig å ha et helhetlig og normativt syn på barneloven slik at barneloven som hovedregel sikrer relasjonen mellom barn og begge foreldre, uavhengig av foreldens samlivsstatus.

Hovedregelen bør være at dersom foreldrene ikke har noen vesentlige mangler i utøvelsen av foreldrerollen, får barnet sitt samvær fastsatt ut fra best mulig samlet foreldrekontakt og hva som er best for barnet.

Med vennlig hilsen

Roger Sollied Johansen
Leder, Foreningen 2 Foreldre

Rune Harald Rækken
Nestleder, Foreningen 2 Foreldre